

[Margrete Auken]

omhu både på selv at komme til klarhed og til at få problemerne drøftet. Det har – det kan vi jo høre – irriteret nogle, for sagen blev forsinket og problemerne ikke enklere af denne fremgangsmåde, men det er jo, fordi problemerne ikke er enkle, og det skulle vel i virkeligheden bare mangle, at vi ikke giver os god tid.

Vi står med et fint resultat i dag. Vi har to lovforslag, og begge er en følge af det gedigne arbejde, der er gjort. Når jeg alligevel i det følgende stadig væk kan virke usikker, skyldes det ikke alene, at der er forskelligt at vælge imellem og forskellige holdninger i SF's folketingsgruppe, men da også, at jeg stadig væk synes, der er åbne spørgsmål. Det vil der givetvis også være, når vi har fået noget vedtaget. Jeg håber, debatten fortsætter også i fremtiden.

Lad mig først sige, at der i regeringens forslag er meget, som vi uden videre er enige i, og som jeg da går ud fra at vi bare kan betragte som grundlag for det videre arbejde, så alternativt er Kristeligt Folkepartis forslag heller ikke. Det gælder ligsynsbestemmelserne, og det gælder forslaget om obduktion. Vi kan støtte begge dele, men da tiden er knap, skal jeg så i øvrigt lade det ligge.

Også selve definitionen af, hvad hjernedød er, føler vi os trygge ved, selv om det er et alvorligt problem, at der stadig væk hersker så stor usikkerhed i befolkningen. Det er muligvis også godt, at vi nu i lovtæst får præciseret, at man må slukke for respiratoren, hvis et menneske er hjernedød. Det har længe været den herskende tilstand, men nu kommer det altså i tekst; og det er også godt nok.

Uenigheden viser sig først, når vi skal beslutte os til, hvad vi skal bruge dette til. I SF's folketingsgruppe er der enighed om, at der ikke er nogen grund til at lave et nyt døds-kriterium. Vi kan med andre ord følge Etisk Råds flertal og dermed også forslaget fra Kristeligt Folkeparti i L 173, der foreslår, at man fastholder det eksisterende døds-kriterium og så indfører det, som f.eks. professor Astrup har kaldt et organdonorkriterium, som træder i kraft, hvis de øvrige betingelser for organdonering er til stede.

Bevæggrunden hos Etisk Råd for ikke at operere med to slags død er først og fremmest, at det strider mod den folkelige opfattelse af, hvad død er. Her er det interessant at lægge mærke til, at også selv den mest hvidkittede videnskaber uden videre retter sig efter dagligspro-

get: man vægrer sig ved at kalde et menneske, hvis hjerte slår, som har naturlig farve og trækker vejret, for et lig. Man vil heller ikke sige »at den døde blodtryk har det sådan og sådan«, eller »at man vil gøre det og det ved den døde åndedræt«. Det er jo en absurd sprogbrug, og den fornemmelse, som det giver os, siger noget om, hvad dette drejer sig om.

Der er noget galt i at operere med flere slags død. Der er noget helt tosset ved en fornemmelse af, at døde skal dø en gang til – først hjernedød og så rigtig død. Denne dagligsprogs-kritik af et supplerende døds-kriterium har gjort indtryk. Den har ikke mindst gjort indtryk på mig, og jeg mener, at det er i orden, at der sker noget hen ad vejen. Jeg forstod ikke helt justitsministerens lidt kølige bemærkninger til Kristeligt Folkeparti før. Jeg synes, det lidt er et tegn på, at der dog er lidt liv i hovedet på nogle mennesker endnu, at de ikke på den måde er hjernedøde, at der kan ske et eller andet, og jeg synes egentlig, at ministeren skal glæde sig over, at der er bevægelse i tingene.

Kort sagt: Vi synes ikke, at der er tvungende grund til at indføre et særskilt supplerende døds-kriterium på dette her. Indvendingerne med, at man så kan blive skyld i et mord ved at udtage hjertet af en, der ikke er helt død, holder ikke længere end til, at man så også kan blive beskyldt for det ved at slukke for respiratoren hos en hjernedød. Det ville også være mord. For det må man jo ikke, hvis vedkommende ikke er døende. Sådan set har vi nemlig for længst taget skridtet til at anerkende et organdonorkriterium, når vi tillader, at man udtager nyre, hvilket jo skal ske umiddelbart efter, at der er slukket for respiratoren. Det sker så umiddelbart på baggrund af, at hjernedød er konstateret. Den eneste forskel på de to ting her er nu, at vi tillader, at man udtager organer fra hjernedøde, hvor respiratoren ikke er blevet slukket endnu.

En anden grund til at følge Etisk Råd er, at jeg tror, det er godt for den folkelige tillid, at der bliver holdt kort snor i disse sager, og at det derfor er tryggest, at man ikke skal have lov at kalde én, der ikke ser spor død ud, for et lig og dermed også have lov til alt det, man må med lig. Her er det for resten interessant at bemærke, at også regeringen i L 149 kvier sig ved bare slæt og ret at lade en hjernedød være et lig. Hvad er ellers grunden til, at man udtrykkelig